

ACTA POLITOLOGICA

www.acpo.cz

INTERNETOVÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS

2009 | Vol. 1 | No. 1 | ISSN 1803-8220

Perottino, Michel (2009). Odešel budovatel francouzské politologie – Jacques Lagroye. *Acta Politologica*, Vol. 1, No. 1, s. 78-81. ISSN 1803-8220.

Tento článek podléhá autorským právům, kopírování a využívání jeho obsahu bez řádného odkazování na něj je považováno za plagiátorství a podléhá sankcím dle platné legislativy.

Internetový recenzovaný časopis vydává Univerzita Karlova v Praze,
Katedra politologie Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd.

Odešel budovatel francouzské politologie – Jacques Lagroye

Francouzská politologie přišla právě před měsícem (1. března 2009) o jednoho ze svých nejvýznamnějších politologů, o jednoho z budovatelů současné francouzské politické vědy, Jacquesa Lagroye (1936-2009). Byl rovněž významným členem Francouzské společnosti pro politické vědy (*Association française de science politique*, AFSP), v jejímž vedení působil v letech 1985-1998 a zůstal jejím aktivním členem i přes svou nemoc. Lagroye byl rovněž členem mezinárodní politologické společnosti IPSA. V devadesátých letech (1991-1999) působil rovněž ve Redakci předního francouzského politologického časopisu *Revue française de science politique*. Francouzská společnost pro politické vědy mu chce vzdát poctu na svém kongresu, který se bude konat v září letošního roku v Grenoblu. Připomeňme tuto výraznou osobnost alespoň stručným shrnutím plodného odborného života i českým čtenářům.

Jacques Lagroye se narodil v Bordeaux a jeho původním vědním oborem byla historie. K politologii se dostal poměrně pozdě, a to na samém sklonku 60. let, kdy působil jako asistent na **Institut d'études politiques** v rodném Bordeaux. Zde také získal doktorát z politologie. Jeho doktorská disertace se zaměřila na téma „**Chaban-Delmas v Bordeaux**“, tedy na problematiku „místního politického systému“ utvářeného kolem charismatického gaullistického starosty a na způsoby, jimiž se snažil udržet u moci. Tato studie dodnes zůstává modelem politologické analýzy propojení společnosti a politiky – svou analýzu zaměřil Lagroye mj. na analýzu sociální sítě, jež tomuto politikovi umožnila nejen přístup k moci, ale následně mu napomohla tuto pozici udržet a posilovat. Přístupy tohoto prvního výzkumu jsou v politologii stále platné a vědecky nosné.

Na **Institut d'études politiques** a na univerzitě ve svém rodném městě zůstal do roku 1979, kdy se přemístil do Paříže. Začal přednášet na **Univerzitě Paříž I-Sorbonne** a se stal vedoucím katedry politologie po M. Duvergerovi. Na začátku 80. let založil a po dlouhou dobu řídil dosud existující **Centre de recherches politiques de la Sorbonne (CRPS)**. Jacques Lagroye patřil rovněž mezi první profesory oboru politologie ve Francii (tuto vědeckou hodnost získal již v roce 1973).

Přínos práce a vědeckého působení Jacquesa Lagroye je nejen v oblasti metodologické, ale nesporně ho lze spatřovat i v jeho pedagogickém působení na univerzitách. Za svůj aktivní profesní život formoval celou řadu mladších generací dnešních politologů mimo jiné tím, že je vedl ke čtení a studiu autorů nejen z politologie, ale i z dalších společenských vědních oborů –

od Paula Veyneho a Pierra Bourdieua po Michela Foucaulta či dnes již „klasiků sociologie“ jakými jsou Émile Durkheim nebo Max Weber. Svým přímým vlivem ovlivnil nejen své žáky, ale nepřímo se zasloužil o rozvoj a směřování širší francouzské politologické obce, a to zejména svými spisy. Neopominutelná je i jeho schopnost zaujmout svou vědeckou otevřeností i lidskostí méně oborově zainteresované publikum.

I když se Jacques Lagroye nestal příliš známým v zahraničí (narozdíl od svého předchůdce, Maurice Duverger, kterého někteří pokládají za „otce současné francouzské politologie“), ani nezanechal celosvětově známé obecně teoretické dílo – snad proto, že se vždy zdráhal uchýlovat se k přílišnému teoretizování, které pro společenské vědy nepokládal za vhodné –, přesto je jeho význam pro budování samostatné politické vědy ve Francii nesporný a stále v jistém ohledu čeká na své docenění.

Francouzskou politologii Lagroye ovlivnil nejen svou vědomou snahou o posílení institucionalizace oboru, ale neméně významné pro rozvoj oboru jsou i jeho vědecké přístupy a analýzy. Původně historik se postupně změnil na jednoho z průkopníků zavedení a ukotvení sociologické analýzy ve francouzské politologii a přispěl tak k jejímu odklonu od silného vlivu ústavního práva a právníků, kteří politologickou analýzu spojovali především s legalistickou analýzou institucí. Jako příklad Lagroyesova úspěchu ve změně orientace francouzské politologie může sloužit zavedení pojmu „role“ pro analýzy fungování institucí.

Významný přínos práce a pedagogického působení Jacquea Lagroye spočívá i v tom, že se mu podařilo otevřít politologii vlivům jiných společenskovedních oborů, především sociologie; zasloužil se rovněž o založení časopisu **Politix**, který se zaměřuje na „společenské vědy spjaté s politikou“. Obohatil obor o nové přístupy k chápání politiky – zajímaly ho především procesy spjaté s formováním institucí, jejich politizací či problematika legitimizace moci. Lagroye zároveň podporoval interdisciplinární i kolektivní výzkumy a projekty. Stál rovněž u zrodu dnes důležité disciplíny, jíž je sociologie politických stran zaměřující se na analýzu stranictví, respektive problematiku členství v politických stranách, a analýzu sociálních sítí či nejnověji sociologii institucí.

Mezi zásadní práce, které publikoval, patří především sborník věnovaný prezidentu republiky **Le Président de la République: usages et genèses d'une institution** [Paris: Presses de Sciences Po, 1991] a práce vymezující *sociologii politiky* jako samostatný směr analýzy moci – **Sociologie politique** [Paris: Presses de Sciences Po-Dalloz – vyšlo v několika vydáních]. Posledně jmenovaný text je doposud nepostradatelnou učebnicí pro všechny

frankofonní studenty politologie. Zmínit lze rovněž sborník zaměřený na problematiku politizace – **La Politisation** [Paris: Belin, 2003]. V posledních letech orientoval svůj zájem o instituce směrem k problematice analýzy katolických institucí a jejich reprodukce (analyzoval zejména jak a proč vznikl ve Francii v rámci katolické církve vnitřní spor o „pravdě“ a autoritě). Dostal se tak na pomezí politické sociologie a teologie. V současnosti francouzská odborná veřejnost očekává vydání jeho posledního díla věnovaného právě sociologii institucí.

Pro českou odbornou veřejnost je Jacques Lagroye osobností ne zcela neznámou, neboť do Prahy přijel na pozvání Francouzského ústavu pro výzkum ve společenských vědách (CEFRES) v Praze v roce 2001. Tehdy se zúčastnil kulatého stolu věnovaného problematice přímé volby prezidenta republiky. Zaujal přítomné – jak si jistě vzpomenou – nejen svou velmi kritickou a přínosnou analýzou současného francouzského politického systému, ale zejména svým vystupováním, vstřícností a otevřeností.

Jacques Lagroye byl výraznou osobností francouzské i světové politologie. Doufejme, že jeho práce ho bude připomínat i dalším generacím politologů, a to nejen ve Francii.

Michel Perottino¹

Přehled nejdůležitějších prací J. Lagroye:

- Lagroye, J. (1973). *Société et politique: J. Chaban-Delmas à Bordeaux Vie locale*. Pedone.
- Lagroye, J. (1976). *Les Militants politiques dans trois partis français : Parti communiste, Parti socialiste, Union des démocrates pour la République*. Pedone.
- Lagroye, J.; Wright, V. (1979). *Local Government in Britain and France: Problems and Prospects*. G. Allen & Unwin.
- Lagroye, J.; Wright, V. (1982). *Les structures locales en Grande-Bretagne et en France*. La Documentation française.
- Lacroix, B.; Lagroye, J. (1985). „La légitimation“ in Grawitz M. a Leca J., *Traité de science politique*. Presses universitaires de France, sv. 1.
- Lacroix, B.; Lagroye, J. (1992). *Le Président de la République: usages et genèses d'une institution*. Presses de la fondation nationale des sciences politiques.

¹ PhDr. Michel Perottino, PhD. je pracovníkem CEFRES a přednáší na FSV UK v Praze. Kontakt: michel@cefres.cz

Lagroye, J. (1993). *Sociologie politique*. Presses de la Fondation nationale des sciences politiques: Dalloz.

Lagroye, J. (2003). *La politisation*. Belin.

Lagroye, J.; Lehingue, P.; Sawicki, F. (2005). *Mobilisations électorales: le cas des élections municipales de 2001*. Presses universitaires de France.

Lagroye, J. (2006). *La vérité dans l'Eglise catholique: Contestations et restauration d'un régime d'autorité*. Belin.